

Työtätekevät köyhät ja tulonsiirrot¹

Vuosituloilla mitattuna Suomessa olisi noin 2,5 kertaa enemmän köyhiä, jos köyhyyttä ei lainkaan torjuttaisi tulonsiirroilla.

Irmeli Penttilä
Erikoistutkija
Tilastokeskus
irmeli.penttila@tilastokeskus.fi

On yleinen ajattelutapa, että työnteko on paras lääke köyhyyttä vastaan. Oletetaan, että työstä saatava palkkatulo takaa riittävän toimeentulon työtätekevän perheelle. Aikaisemmin tämä ajattelutapa on ainakin suomalaisessa yhteiskunnassa ollut perusteltu.

¹ Tässä artikkelissa tulonsiirrot-termi tarkoittaa sekä saatuja tulonsiirtoja eli sosiaaliturvaetuksia että maksettuja tulonsiirtoja eli välittömiä veroja.

Viime vuosina on yhä useammin työnteon köyhyyttä estävä vaikutus kuitenkin kyseenalaistettu. Monesti palkkataso on tietyillä aloilla tai tietyissä töissä niin matala, ettei se ylitä köyhyysrajaa. Näin on erityisesti Yhdysvalloissa, jossa on syntynyt käsite ”työtätekevä köyhä”, kun työtätekevien köyhien väestöosuus on ollut kasvussa. Tuoreimpien tietojen mukaan Yhdysvaltain työtätekevästä perheistä yksi neljästä voidaan luokitella köyhäksi (Waldron et al. 2004).

Tässä artikkelissa selvitetään saatu- jen tulonsiirtojen merkitystä työtätekeville köyhille. Onko Suomessa mahdollista niiden avulla estää ansiotyötä tekevien kotitalouksien köyhyys? Monilla mailla Suomi mukaan lukien on erilaisia sosiaalipoliittisia keinoja vähentää köyhyyttä. Hyvin toimivilla työmarkkinoilla ja niille valmentavalla koulutusjärjestelmällä on tärkeä rooli köyhyyden ennaltaehkäisijänä. Jos nämä järjestelmät eivät riitä köyhyyden estämiseen, voidaan toimeentuloeroja tasata verotuksen ja sosiaaliturvan avulla.

Seuraavassa verrataan suomalaisten köyhien työtätekevien kotitalouksien saamia tulonsiirtoja työtätekevien keskimääräisiin tulonsiirtoihin sekä muiden köyhien saamiin etuisuuksiin. Saatu- jen tulonsiirtojen vaikuttavuus näkyy parhaiten niin, että katsotaan kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja ennen saatuja tulonsiirtoja ja sitten niiden jälkeen. Erotuksesta nähdään, minkä verran eri ryhmien köyhyyttä on voitu alentaa.

Tutkimusaineisto

Tässä artikkelissa analyysin perustana on käytetty Eurooppalaista elinolo- tutkimusta, alkuperäiseltä nimeltään European Community Household Panel (ECHP). Se on elinolot laajasti kattava haastattelututkimus, jota EU-maiden tilastokeskus Eurostat koordinoi. Tietosisältö kuvaa varsin laajasti henkilöiden ja kotitalouksien elinoloja Euroopan unionin jäsenmaissa vuodesta

1994 lähtien. Suomi liit- tyi mukaan vuonna 1996. Viimeisin tiedonkeruu- vuosi oli 2001.

Tutkimusasetelma vas- taa sekä poikkileikkaus- että pitkittäistutkimuksen tarpeita elinolojen muu- tostosten seurannassa. Alku- peräiseen otoskotitalou- teen kuuluneita henkilöi- tä seurattiin koko tutki- musjakson ajan. Tutki- muksessa haastateltiin kaikki otoskotitalouksien 16 vuotta täyttäneet jä- senet. Haastattelun anta- minen ei useimmissa maissa ollut lakisääteistä, ja osa henkilöistä saattoi luopua osallistumisestaan kesken seurantajakson. Toisaalta mukaan tuli uu- sia henkilöitä demografis- ten muutosten seurauk- sena. Henkilöiden kotita- louksiin syntyneet lapset tai otoshenkilöiden kansa yhteiseen talouteen muuttaneet kuuluivat kohdejoukkoon.

Suomen otokseen kuu- luneet henkilöt saattoivat enimmillään olla mukana tutkimuksessa kuusi vuotta, mikä mahdollisti elämäntapahtumien seu- rannan koko tämän jakson ajan. Suomen netto-otoksen suuruus oli alussa hieman yli 4 100 kotitaloutta, joissa haastateltiin noin 8 200 aikuista. Seu- rantajakson aikana kotitalouksien mää- rä väheni noin 1 000:lla ja haastatel- tujen aikuisten määrä noin 2 500:lla. Kotitalouksien vastausosuudet vaihte- livat 72,5:n ja 93,9:n prosentin välil- lä.

ECHP on tutkimusmenetelmiltään harmonisoitu ja toteutustavoiltaan mahdollisimman samankaltainen kai- kissa mukana olevissa maissa. Tämä tarkoittaa yhtenäistettyjä tiedonkeruu- ja painotusmenetelmiä, kysymyslo- makkeita, kysymyksenasetteluja ja tie- donkäsittelyprosesseja. Tämän niin

Irmeli Penttilä työskentelee Tilastokeskuksen Elinolot-yksikös- sä. Hän vastasi Suomen ECHP-aineiston tiedonkeruusta ja rap- portoi nyt tämän tutkimuksen tuloksia.

kutsutun input-harmonisoidun tutki- muksen tavoitteena oli saada mahdol- lisimman vertailukelpoisia tuloksia kai- kista osallistujamaista. Aineiston laa- dusta ja harmonisoinnin onnistumisesta on ilmestynyt useita tutkimuksia (Eh- ling/Rendtel et al. 2004; Pyy-Marti- kainen et al. 2004; Eurostat 2000a ja 2000b).

Suomessa on käytettävissä hyvälaa- tuisia hallinnollisia rekisteriaineistoja tulotiedoista, jotka voitiin yhdistää haastattelutietoihin. Rekisteriaineisto- jen käyttö ylipäätään on lisääntymässä useissa maissa, sillä valmiiksi kerättyjä tietoja hyödyntämällä välttyään pääl- lekkäiseltä tiedonkeruulta. Tässä artik- kelissa käytetään Suomen aineistoja poikkileikkausasetelmana vuosilta 1996–2001. Aineistoon liittyvästä kä-

sikirjasta saa lisätietoja aineiston käytöstä (Eurostat 2003).

Määritelmät

Erilaisia työtätekevän köyhän määritelmiä on koottu esimerkiksi julkaisuun Peña Casas ja Latta (2004, 7). Tässä artikkelissa työtätekeväksi luetaan henkilö, joka oli ollut pääasiassa työllinen tutkimusvuotta edeltävänä vuonna eli ollut ansiotyössä joko palkansaajana tai yrittäjänä vähintään kuuden kuukauden ajan.² Alle 15 tuntia viikossa työtä tekevät eivät kuulu määritelmän piiriin. Tämä määritelmä sulkee pois hyvin vähäisiä työtuloja saavat ja myös ne, joilla on jokin muu päätoiminta kuin ansiotyö. Määritelmä jättää samoin huomiotta työmarkkinoiden käytettävissä olevat työtä etsivät henkilöt. Tämän mittaustavan haittana kuitenkin on, että kokopäivätyössä olleita ei voida erottaa osa-aikaista työtä tekevästä. Työpanos voi siten vaihdella 15 viikotunnista ylöspäin.

Jäljempänä olevissa taulukoissa ja kuvioissa työtätekevä kotitalous on määritelty niin, että siihen kuului vähintään yksi ansiotyötä tekevä mutta ei työttömiä. Tässä työtätekevä talous haluttiin rajata sellaiseksi, että siihen ei kuulunut ketään vastentahtoisesti työtä vailla olevaa. Edelleen kotitalous on määritelty työttömäksi, jos yksikin sen jäsenistä oli pääasiassa työtön. Jos työssäoloa ja työttömyyttä oli yhtä paljon, ohittaa taloudellinen aktiivisuus passiivisuuden; henkilö on työtätekevä kotitalouden jäsen. Jos kotitaloudessa ei ollut ketään pääasiassa työssä tai työttömänä, luokiteltiin kotitalous ryhmään muut (ei taloudellisesti aktiiviset). Näitä olivat esimerkiksi eläkeläiset ja opiskelijat.

Köyhyyttä tarkastellaan seuraavassa monetaarisena käsitteenä. Köyhyysanalyysissä käytetään yleisimmin *suhteellista köyhyyskäsitettä*, eli köyhyys määritellään suhteessa koko väestön

keskimääräiseen tulotasoon. Suhteellisen köyhyden mittaamista varten täytyy ensin määritellä haluttu köyhyysraja eli se ekvivalenttitulo, jonka alittavat henkilöt luokittelevat köyhiksi. Köyhyysraja on suhteellinen sillä tavoin, että keskitulon noustessa köyhyysraja nousee ja vastaavasti keskitulon laskiessa köyhyysraja laskee.

Köyhiksi määritellään tässä artikkelissa henkilöt, joiden ekvivalentti käytettävissä oleva tulo kotitalouden jäsentä kohti oli pienempi kuin mediaanitulosta laskettu köyhyysraja. Ekvivalentin tulon laskemisessa on käytetty OECD:n modifioitua kulutusyksikköskaalaa, joka ottaa huomioon kotitalouksien koon vaihtelut.³ Henkilöpainon perustana on kohteena olevan taloudellisen yksikön kulutustarve. Se taas voi vaihdella kotitalouden koostumuksen tai henkilöiden iän mukaan. OECD:n skaalaustavat sisältävät melko karkeitä oletuksia henkilöiden kulutustarpeesta esimerkiksi iän ja elämänvaiheen mukaan. On myös kehitetty iän ja elin vaiheen paremmin huomioonottavia mittareita, mutta niiden käyttö tulo- ja köyhyystutkimuksessa on ollut melko vähäistä. (Ritakallio 2001)

Kansainvälisissä vertailuissa on yleinen tapa laskea *köyhyysraja* mediaanitulosta. Mediaanitulo tarkoittaa jakauman keskimmäisen havainnon arvoa, kun kaikki havainnot on järjestetty suuruusjärjestykseen. Köyhiä ovat ne, joiden ekvivalenttitulo on vähemmän kuin 60 prosenttia mediaaniarvosta. Tätä mittaustapaa sovelletaan

³ Kotitalouden ensimmäinen aikuinen saa painon 1, toinen ja useampi aikuinen tai nuori painon 0,5 ja alle 14-vuotiaat lapset kukin painon 0,3. Esimerkiksi kahden aikuisen ja kolmen lapsen muodostama kulutusyksikkö on tämän mukaan 2,4, eli yhden hengen kotitalouteen verrattuna kahden aikuisen ja kolmen lapsen kotitalouden tulotarve on 2,4-kertainen saman hyvinvoinnin saavuttamiseksi.

tässäkin artikkelissa. Tulotiedot on muunnettu vastaamaan vuoden 2000 hintatasoa.

Köyhyysraja voidaan laskea myös tulojen keskiarvon pohjalta. Poikkeavat havainnot, esimerkiksi poikkeuksellisen suuret tulot, nostavat silloin keskiarvoa. Käyttämällä mediaania vältytään siltä, että tulojen ääriarvot pääsevät vaikuttamaan vääristävästi köyhyysrajaan ja sitä kautta köyhyysasteeseen.

Oletuksena on, että köyhyysrajan alapuolelle jäävien tuloilla kotitalous ei voi hankkia hyväksyttävää, yhteiskunnassa yleisesti vallitsevaa elintasoja. Köyhien määrä kasvaa tai vähenee sen mukaan, mikä prosenttiosuus mediaanitulosta on valittu köyhyysrajaksi. Mitarissa on vain kaksi luokkaa, köyhät ja ei-köyhät. OECD:n modifioitua skaalaa käytetään yleisesti tilastoinnissa esimerkiksi Tilastokeskuksessa ja Eurostatissa.

On kehitetty useita toisistaan poikkeavia köyhyden mittaus- ja painotustapoja. Kukin niistä on omalla tavallaan perusteltavissa ja johtaa tuloihin sovellettuna toisistaan poikkeaviin köyhyyslukuihin (ks. esim. Kallio 2004; Lindqvist 2003; Ritakallio 2002).

Jos Suomen tilannetta verrataan muihin EU-maihin, on otettava huomioon maiden väliset hintataseerot. Suomen ostovoima oli OECD:n ja Eurostatin laskelmien mukaan vielä 1990-luvun loppupuolella lähellä EU:n keskitasoa, mutta suomalaisten kotitalouksien tulotaso jäi jonkin verran alle mediaanitulotason silloisissa jäsenmaissa. Vain Etelä-Euroopan maat ja Irlanti jäivät Suomen jälkeen. On kuitenkin huomattava, että julkisten palvelujen huomioon ottaminen saattaisi vaikuttaa suomalaisten palkansaajien suhteelliseen asemaan ostovoimaveratilussa.

Seuraavat tulovertailut perustuvat koko kotitalouden saamiin brutto-

Köyhät työtätekevät kotitaloudet saivat tulonsiirtoja vähemmän kuin työtätekevät kotitaloudet keskimäärin.

² Eurostat on käyttänyt tätä määritelmää ECHP-aineiston analyysissä.

määräisiin tuloihin, tuloveroihin sekä tulonsiirtoihin, jotka ovat tietoaineistossa niin ikään bruttona.⁴ Viiteaika on tutkimusvuotta edeltävä kalenterivuosi. Kotitalous oletetaan yhdeksi tulojenkäyttöyksiköksi, jonka kaikkien jäsenten ansio- ja omaisuustulot sekä saadut etuudet määrittelevät siinä elävien yksilöiden taloudellisen aseman.

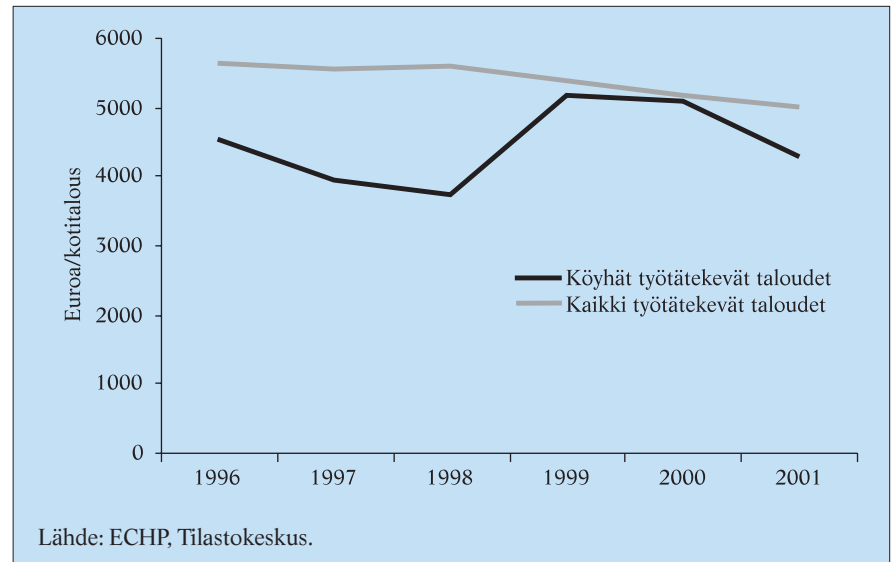
Köyhyyslaskelmien pohjana oleva tulokäsite noudattaa tässä YK:n hyväksymää tulokäsitettä, jota eri maat ja taloudellisen yhteistyön järjestöt soveltavat tilastoinnissaan. Tämä takaa tulokehityksen ja tulonmuodostuksen hyvän vertailtavuuden eri maiden ja alueiden välillä. ECHP-tutkimuksen käyttämä tulokäsite poikkeaa Suomen kansallisesta tulonjakotutkimuksen käsitteistöstä kahdella tavalla. ECHP:n sisältämät tulot ovat puhtaasti rahatuloa eli ne eivät sisällä laskennallisia tuloeria, esimerkiksi asuntotuloa, joka perustuu arvioon henkilön tai kotitalouden saamasta etuudesta omistusasunnossa asumisesta. Myös kotitalouksien saamat myyntivoitot jäävät tulokäsitteen ulkopuolelle.

Työtätekevien kotitalouksien saamat tulonsiirrot ja köyhyys

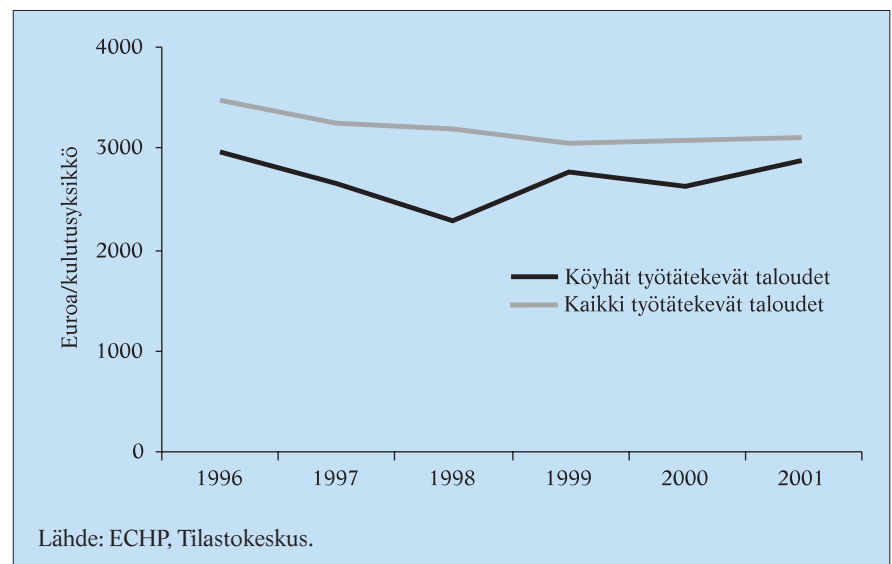
Kotitalouksien saamat keskimääräiset tulonsiirrot vähenivät vuodesta 1996 lähtien (kuvio 1a). Näin tapahtui myös työtätekevien kotitalouksille. Vielä vuonna 1996 työtätekevä kotitalous sai keskimäärin 5 600 euroa tulonsiirtoja mutta vuonna 2001 enää alle 5 000 euroa. Köyhän työtätekevän kotitalouden saamat tulonsiirrot olivat keskimääräistä pienemmät, joskaan ei koko jakson ajan vähenevät. Se sai vuonna 1996 keskimäärin 4 500 euroa ja jakson vii-

⁴ Pääosasta saatuja tulonsiirtoja maksetaan veroa, mutta niitä ei ole tässä huomioitu nettomääräisinä, vaan kaikkia maksettuja tuloveroja tarkastellaan omana kokonaisuutenaan. Suurimmat verovapaat tuet ovat lapsilisät sekä asumis- ja toimeentulotuet.

Kuvio 1a.
Työtätekevien kotitalouksien saamat tulonsiirrot kotitaloutta kohti keskimäärin vuosina 1996–2001, €.

Kuvio 1b.
Työtätekevien kotitalouksien saamat tulonsiirrot kulutusyksikköä kohti keskimäärin vuosina 1996–2001, €.

meisenä vuonna alle 4 300 euroa. Vuonna 2001 kaikkien työtätekevien bruttotuloista oli saatuja tulonsiirtoja kymmenisen prosenttia, kun työtätekevien köyhien tuloista niitä oli kolmannes.

Kun tarkastellaan bruttotulojen ja saatujen tulonsiirtojen suhdetta, olivat

työtätekevien kotitalouksien tulot kasvaneet 7-kertaisista 9-kertaisiksi tulonsiirtoihin verrattuna tarkastelujakson aikana. Samanaikaisesti köyhien työtätekevien kotitalouksien tulot suhteessa tulonsiirtoihin olivat kasvaneet noin 2,5-kertaisista kolminkertaisiksi. Tuloverotuksen huomioon ottaminen vai-

Irmeli Penttilä pitää tärkeänä, että julkisten palvelujen käyttö voidaan tulevaisuudessa arvottaa osaksi kansalaisten saamia etuuksia. Kun tähän päästään meillä ja muualla, saadaan entistä vertailukelpoisempaa tietoa rahassa mitattavasta hyvinvoinnin tasosta päätöksenteon pohjaksi.

saa niitä vähemmän kuin suurituloiset. Tällaisia ovat esimerkiksi sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Tuloverotus tasoitti pientuloisten työtätekevien ja muiden työtätekevien kotitalouksien suhteellista asemaa. Köyhät työtätekevät taloukset maksoivat veroja tuloistaan keskimäärin 16,5 prosenttia, kun tämä prosentti oli kaikille työtätekeville talouksille 30,9 vuonna 1996. Tarkastelujakson lopussa vastaavat prosentit olivat 18,9 ja 30,6. Köyhien työtätekevien kotitalouksien keskimääräinen tuloverotus siis kiristyi jonkin verran. Köyhien työssäkäyvien kotitalouksien käytettävissä olevat keskimääräiset rahatulo kasvoivat tarkastelujakson aikana hieman yli 3 prosenttia, kun ne kaikilla työssäkäyvillä kasvoivat 14 prosenttia.

Kotitalouden työmarkkina-asema, tulonsiirrot ja köyhyys

Suomessa tulonsiirtojen osuus pientuloisten kotitalouksien kaikista bruttotuloista on ollut korkeaa tasoa muihin EU-maihin verrattuna (Eurostat 2002). Köyhän työtätekevän talouden kuten kaikkien muidenkin köyhien talouksien tuloista tulonsiirrot muodostivat kuitenkin yhä pienenevän osan (kuvio 2a). Tulonsiirtojen taso oli kaikilla köyhien ryhmillä silti säilynyt suunnilleen samana, kun verrattiin tarkastelujakson ensimmäistä ja viimeistä vuotta (kuvio 2b). Tulonsiirtojen osuuden pieneneminen johtui kaikissa ryhmissä kokonaistulojen hienoisesta kasvusta (kuvio 2c).

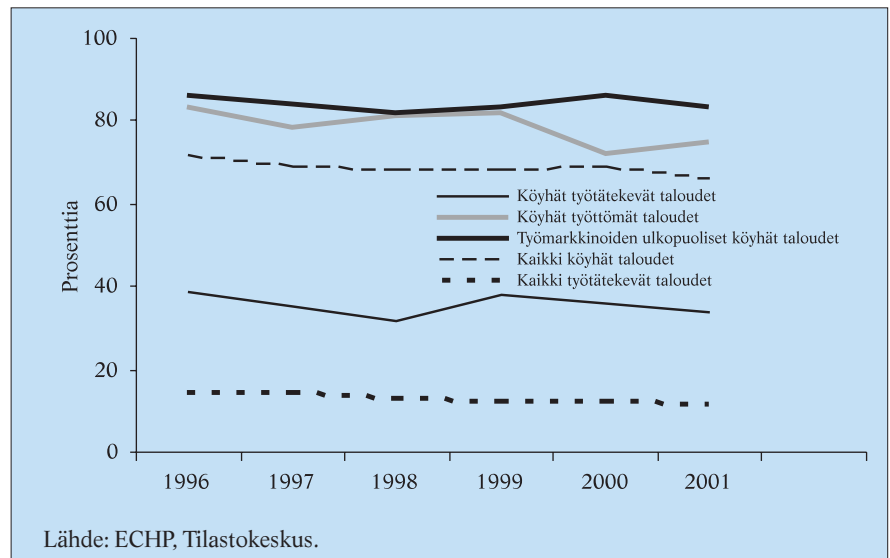
Saatujen tulonsiirtojen merkitys

Kuinka paljon kansalaisten saamat tulonsiirrot auttavat vähentämään köyhyyttä? Tähän kysymykseen on saatu vastauksia Eurostatin (2005) julkaisemista rakenneindikaattoreista jäsenmaiden ja koko EU:n tasolla. Näiden suuntaviivojen mukaisesti on käsillä

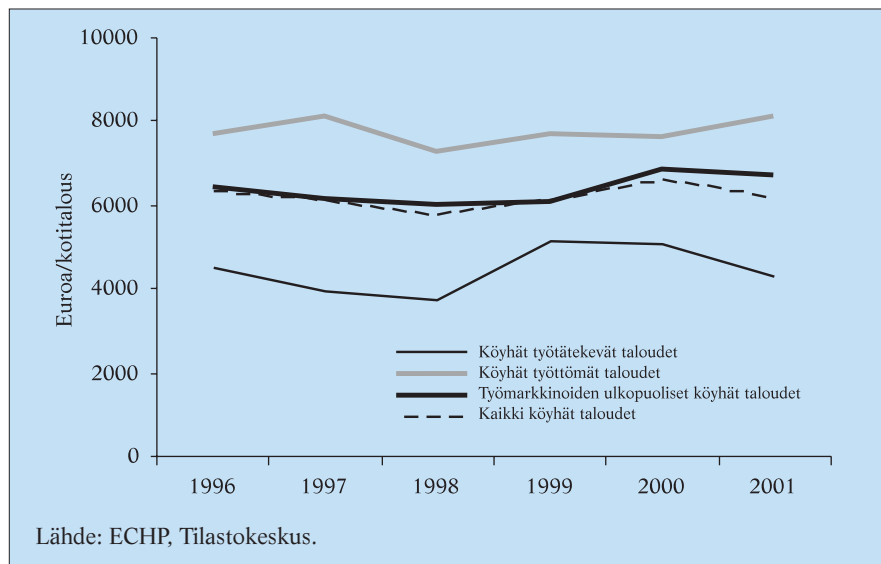
mentaisi luonnollisesti tämän suhteen kasvua.

Kun tulonsiirtojen tarkastelua vielä täsmennetään ottamalla huomioon kotitalouden koko, ei köyhän työtätekevän kotitalouden tilanne ainakaan parane (kuvio 1b). On luontevaa ajatella, että köyhä työtätekevä kotitalous pienten ansiotulojensa vuoksi olisi saanut täydentäviä tulonsiirtoja vähintään keskimääräisen kotitalouden verran. Näin ei kuitenkaan käynyt. Köyhimpien kotitalouksien saamat tulonsiirrot kulutusyksikköä kohti jäivät pääosin alle 90 prosenttiin kaikkien työtätekevien talouksien keskimäärin saamista tulonsiirroista koko tarkastelujakson aikana. Tämä johtui siitä, että useat saaduista tulonsiirroista ovat tulosidonnaisia: pientuloiset

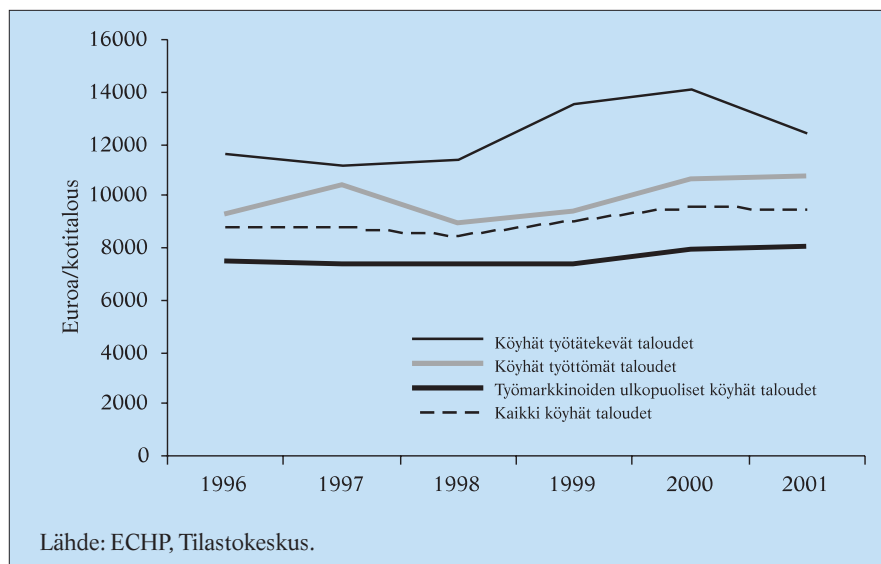
Kuvio 2a. Köyhien kotitalouksien saamat tulonsiirrot keskimäärin bruttotuloista työmarkkina-aseman mukaan vuosina 1996–2001, %.

Kuvio 2b.
Köyhien kotitalouksien saamat tulonsiirrot keskimäärin bruttona työmarkkina-aseman mukaan vuosina 1996–2001, €.

Kuvio 2c.
Köyhien kotitalouksien keskimääräiset bruttotulot työmarkkina-aseman mukaan vuosina 1996–2001, €.

olevassa artikkelissa laskettu köyhyys ennen saatuja tulonsiirtoja ja niiden jälkeen. Tällä tavoin lasketuista köyhyysasteista voidaan päätellä tulonsiirtojen merkitys köyhyyden taltuttujana. Voidaan ensinnäkin nähdä, kuinka paljon köyhyyttä olisi, jos kotitaloudet eivät olisi saaneet lainkaan tulonsiir-

toja. Laskelmissa eläkkeet ryhmiteltiin ansiotulojen kaltaisiksi. Toiseksi nähdään, kuinka paljon meillä tosiasiaassa oli köyhyyttä.

Köyhyys työmarkkina-aseman mukaan on ensin laskettu käytettävissä olevasta rahatulosta ennen saatuja tulonsiirtoja (taulukko 1a) ja sitten saa-

tujen tulonsiirtojen jälkeen (taulukko 1b).

Suomen köyhyysasteet ovat olleet viime vuosina kasvussa (esim. Tulonjakotilasto 2002). Vielä vuonna 1996 köyhiä oli 8 prosenttia väestöstä, mikä noudatti pohjoismaista matalaa tasoa. Vuosituhannen vaihteessa se nousi 11 prosenttiin ja on pysynyt edelleen tällä tasolla.

Jos suomalaiset eivät saisi tulonsiirtoja, eläisi yli neljäsosa väestöstä köyhyydessä, kun eläketulot luokiteltiin laskelmissa ansiotulojen kaltaisiksi. Karkeasti voidaan sanoa, että suomalaisten köyhyys aleni saatuja tulonsiirtojen ansiosta kolmella viidesosalla vuonna 2001.

Jos tarkastellaan erikseen työttömyyden, työttömien ja ei taloudellisesti aktiivisten kotitalouksia, on kaikkien näiden ryhmien köyhyysasteita voitu selvästi pudottaa saaduilla tulonsiirtoilla. Taloudellisesti ei-aktiivisten ryhmässä väheneminen on tosin muita lievempää. Tähän ryhmään kuului esimerkiksi pieniä eläketuloja saavia, mitkä tulot laskettiin jo ansiotuloksi ennen saatuja tulonsiirtoja. Siihen kuului myös paljon opiskelijoita, joiden mahdolliset opintovelat eivät ole tuloa. Pienten tulojensa vuoksi eläkeläis- ja opiskelijatalouksiin kuuluvista puolet oli köyhiä jo ennen tulonsiirtojen saamista vuonna 2001. Näiden ryhmien nostaminen yli köyhyysrajan opintorahojen tai muiden tukien avulla on kenties vaikeampaa kuin taloudellisesti aktiivisten talouksien, minkä vuoksi heidän köyhyytensä ei pudonnut saatuja tulonsiirtojen jälkeen yhtä paljon kuin muiden. Opiskelijatalouksien pienituloisuusongelmat sitä paitsi useimmiten ratkeavat valmistumisen ja työpaikan saannin myötä.

Työssäkäyvienkin talouksiin kuuluvista 17 sadasta olisi köyhiä, jos tulonsiirtoja ei huomioitaisi. Saatuja tulonsiirtojen ansiosta enää 6 sadasta oli köyhä. Tulonsiirtojen köyhyyttä vähentävä vaikutus oli kuitenkin suurempaa tarkastelujakson ensimmäisenä vuotena 1996. Tuolloin vielä saadut tulonsiirrot nostivat kolme neljästä työttö-

Taulukko 1a.

Henkilöiden köyhyysasteet ennen saatuja tulonsiirtoja, %.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Työllisten talous	17	17	17	17	17	17
Työtön talous	66	69	61	62	65	67
Ei taloudellisesti aktiivisia	45	46	48	49	51	52
Koko Suomi	31	31	29	28	28	28
EU (15 maata)	25	25	24	24	23	24
Euro-alue (12 maata)	24	24	23	22	22	22

Lähde: ECHP, Tilastokeskus.

Taulukko 1b.

Henkilöiden köyhyysasteet saatujen tulonsiirtojen jälkeen, %.

	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Työllisten talous	4	4	4	6	5	6
Työtön talous	13	13	13	18	24	18
Ei taloudellisesti aktiivisia	16	17	24	24	26	30
Koko Suomi	8	8	9	11	11	11
EU (15 maata)	16	16	15	15	15	15
Euro-alue (12 maata)	16	16	15	15	15	15

Lähde: ECHP, Tilastokeskus.

kevään talouteen kuuluvasta yli köyhysrajan, mutta enää kaksi kolmesta jakson lopussa vuonna 2001. Tulonsiirrot eivät enää vähentäneet muidenkaan ryhmien köyhyyttä vuonna 2001 yhtä paljon kuin jakson alussa.

Rahaa köyhyyden poistamiseen olisi tässä käytetyn köyhyyslaskelman mukaan vuonna 2001 tarvittu keskimäärin 2 200 euroa jokaista köyhää kotitaloutta kohti. Summa on suurentunut noin 400 euroa vuodesta 1996. ■

KIRJALLISUUS

Ehling, M. & Rendtel, U. et al. (2004), Harmonisation of Panel Surveys and Data Quality. The Change from Input Harmonisation in National Samples of the European Community Household Panel – Implications on Data Quality, Wiesbaden: Statistisches Bundesamt.

Eurostat (2000a), European Social Statistics. Income, Poverty and Social

Exclusion, Luxembourg: European Communities.

Eurostat (2000b), ECHP Data Quality – Second Report. DOC.PAN 108/99 Revised, February 2000, Luxembourg: Eurostat.

Eurostat (2002), European Social Statistics. Income, Poverty and Social Exclusion, 2nd report. Luxembourg: European Communities.

Eurostat (2003), ECHP UDB Manual. European Community Household Panel Longitudinal Users' Database. DOC. PAN 168/2003–12, Dec. 2003, Luxembourg: Eurostat.

Eurostat (2005), Structural Indicators. Update of the Statistical Annex (1) to the 2005 Report from the Commission to the Spring European Council. <http://europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators>

Kallio, M. (2004), Mitä köyhyys on? Köyhyyden kulttuurisista jäsenyyksistä subjektiivisiin merkityksiin, Tilastokeskus, Katsauksia 2004/2.

Lindqvist, M. (2003), Monenlaisia köyhyysasteita, Hyvinvointikatsaus 1/2003. Tilastokeskus.

Peña Casas, R. & Latta, M. (2004), Working Poor in the European Union, Dublin: European Foundation for the

Improvement of Living and Working Conditions.

Pyy-Martikainen, M. & Sisto, J. & Reijo, M. (2004), The ECHP Study in Finland. Quality Report, Tilastokeskus, Elinolot 2004:1.

Ritakallio, V.-M. (2001), Tilastointikäytännön muutos muuttaa kuvaa eurooppalaisesta köyhyydestä, Hyvinvointikatsaus 4/2001, Tilastokeskus.

Ritakallio, V.-M. (2002), Trends of Poverty and Income Inequality in Cross-National Comparison, European Journal of Social Security, 4, 151–177.

Tilastokeskus (2004), Tulonjakotilasto 2002, Tulot ja kulutus 2004:14.

Waldron, T. & Roberts, B. & Reamer, A. (2004), Working Hard, Falling Short. America's Working Families and the Pursuit of Economic Security, Working Poor Families Project, A National Report. www.aecf.org/publications/data/working_hard_new.pdf